

ЛИСТА НА ИНДИКАТОРИ ЗА ПРЕПОЗНАВАЊЕ НА СОМНИТЕЛНИ ТРАНСАКЦИИ ВО БАНКИТЕ

1. Надворешни индикатори кои се однесуваат на клиентите:

- Клиентот одбегнува да даде лични податоци или податоци за дејноста која ја врши или дава неточни, недоволни или сомнителни податоци;
- Клиентот без потреба ја објаснува трансакцијата;
- Клиентот бара информации како да го избегне известувањето до Дирекцијата или влијае врз вработениот во банката да не ја пријави трансакцијата;
- Клиентот доаѓа во придружба или обезбедување;
- Клиентот делува уплашено (како некој надвор да ја чека и ..);
- Клиентот во детали е запозната со законодавството кое ја регулира материјата за перење пари;
- Неочекувана промена во финансиската состојба на клиентот за која не постои деловна или финансиска оправданост;
- Неочекувана појава на нов купувач/ добавувач, нова деловна активност или нов пазар во работењето на клиентот;
- Финансиските извештаи на клиентот не коренспондираат на дејноста што ја врши.

2. Индикатори кои се однесуваат на трансакциите:

- Клиентот сака да започне деловен однос или да изврши трансакција за која не постои ниту правна ниту економска логичност;
- Клиентот се обидува да употреби фалсификувани инструменти на плаќање;
- Клиентот извршува трансакции кои се за мал износ помали од законски утврдениот лимит за пријавување на трансакции до ДСПП;
- Значајно зголемување на бројот и износот на трансакциите кое не одговара на профилот на клиентот.

3. Перење на пари со помош на готовински трансакции

- Невообичаено големи депозити на готовина од страна на физичките лица или организации*, кај кои дејностите вообичаено се вршат со неготовински платежни инструменти;
- Значајно зголемување на депозити на готовина од страна на физичките лица или организациите без оправдана причина, особено ако средствата потоа во кус период се пренесени од сметка и/или целосно се дозначени на адреса, која не е поврзана со редовната дејност на клиентот;

- Клиенти, кои често внесуваат готовина на сметки, при што износот на одделен депозит е незначителен, а значителен** е вкупниот износ на сите депозити;
- Сметки на организации, на кои се вршат одобрувања и оптоварувања повеќе со готовински депозити и подигања, отколку во облици, кои се вообичаени при располагање со средства при вршење на дејноста (на пр.: налози за пренос, чекови, акредитиви, меници итн.);
- Клиенти, чии депозити вклучуваат фалсификувани банкноти или платежни инструменти;
- Клиентот врши замена на поголема количина на банкноти со ниски апоени за банкноти со поголема апоенска вредност;
- Клиентот кој вложува големи износи на готовина во банкноти со ниски апоени;
- Депозити на клиенти, во кои се вклучени снопчиња на банкноти, кои се завиткани на начин, кој за тој вид на клиенти не е вообичаен;
- Големи износи на дознаки од странство, со барање на примачот (клиентот), средствата да му се исплатат во готовина;
- Клиенти, кои вложуваат големи износи во ноќните трезори и при тоа очигледно го избегнуваат вообичаениот непосреден контакт со банкарските работници;
- Клиенти, кои вршат големи готовински трансакции во домашна или странска валута или клиенти, кои очигледно ги следи трето лице, кое останува во позадина (лично обезбедување);
- Трансакциите не се во согласност со дејноста на клиентот, неговите приливи/ одливи на средства и неговиот обем на работа;
- Клиентот во текот на ист ден или во многу краток временски период врши трансакции во неколку различни филијали на банката или во иста филијала на различни шалтери.

4. Перење на пари со помош на користење на сметки (вложени дейозии) кај банките

- Клиенти, кои имаат сметка и повеќе депозити кај една банка и на сите тие уплатуваат износи во готовина, при што збирот на сите уплати претставува значаен износ;
- Користењето на сметка која физичкото лице или организацијата ја има во банката, која не го одразува нивниот профил, туку се користи за прием или дознака на големи износи, кои очигледно не се наменети или поврзани со имателот на сметката и/или неговото работење (на пр: значително зголемување на прометот на сметката);
- Совпаѓање на износите на одливите од сметката со износите на депозитите во готовина од истиот или претходниот ден, ако тоа не е во согласност со работењето или со финансиската состојба на клиентот;
- Високи готовински одливи од дотогаш неактивни сметки или од сметки на кои штотуку биле дозначени невообичаено големи

средства од странство, особено од подрачја познати по производство и растурање на дрога;

- Клиенти, кај кои е утврдена меѓусебна деловна, роднинска или друг вид на поврзаност, заедно или истовремено користат различни благајни за вршење на големи готовински трансакции или за промена на валути;
- Почеста употреба на сефови за чување; често чување во депоа, особено во затворено депо;
- Клиенти (застапници на организации), кои очигледно го избегнуваат вообичаениот личен контакт со банката;
- Значително зголемување на готовинските депозити или депозити на впаричени инструменти на платен промет во корист на сметки на странките или сметки на зависни организации или сметки по овластување, особено ако средствата веднаш потоа се префрлаат на друга сметка на странката или сметка по овластување;
- Клиентот одбива да даде информации, кои обично претставуваат основа за друга одделна банкарска услуга, која би можела да претставува корист за него (на пример: премолчување на податоците за имотната состојба, која на клиентот би му обезбедил подобар бонитет);
- Клиентот не сака да користи вообичаена банкарска понуда на услуги, иако тоа би било во негов стопански интерес (на пример: и покрај големите средства не ги врзува, иако со врзување би постигнал поголема каматна стапка);
- Сметка, на која поголем број на физички лица уплаќаат готовина без соодветна причина или објаснување;
- Уплата на средства од страна на лице кое не е потписник на сметка, пришто не постои видлива поврзаност меѓу носителот на сметката и лицето кое уплаќа средства;
- Отварање на сметки од страна на клиенти кои немаат место на живеење во местото каде ја отвараат сметката, пришто не постои економска или друга оправданост за отварање на сметката;
- Постоење на повеќе овластени потписници на една сметка, без притоа да постои економска, правна или друг вид на поврзаност меѓу нив;
- Повлекување на депозити или продажба на хартии од вредност во многу краток временски период по депонирањето на средствата или по направеното вложување, иако тоа значи губење на камата или друг вид на трошок за клиентот;
- Сметка отворена од организација со иста адреса и/или потписници како и сметка на друга организација отворена кај банката, без притоа да постои видлива економска, правна или друг вид на поврзаност;
- Често депонирање или повлекување на средства од сметка на клиентот без постоење на деловна причина;
- Сметки со голем обем на активност, а мал износ на салдо;
- Клиентот купува хартии од вредност чиј износ не одговара на неговата финансиска состојба, хартиите од вредност ги купува со готовина или тргува со нив без очигледна економска оправданост.

5. Перење на пари со помош на трансакции, кои се поврзани со вложувања:

- Купување на хартии од вредност чиј износ не се совпаѓа со финансиската состојба и бонитетот на клиентот и нивно чување во депо на банката;
- Барање на банкарски услуги за управување со вложувања (во странска валута или хартии од вредност), кога тоа не е во согласност со финансиската состојба на клиентот;
- Големи и невообичаени купувања на хартии од вредност во готовина;
- Купување и продавање на хартии од вредност без очигледна причина или во околности кои изгледаат невообичаени;
- Барање за издавање на невообичаени потврди за чување на хартии од вредност или за управување со вложувањата кои би служеле како основа за услуги на друга банка;

6. Перење на пари со помош на меѓународно работење

- Клиент од држава која е позната по производство или растурање на дрога***;
- Користење на извори на средства од странство или пренос на средства во странство од страна на клиенти чие претходно работење не укажува на потребата од комуникација со странски субјекти;
- Клиенти, кои вршат редовни или големи дознаки или примаат редовни или големи плаќања од држави кои се општо познати дека се поврзани со производство, преработка или продажба на дроги;
- Формирање на високи износи на сметки, иако тоа не е во согласност со вообичаениот обем на промет од редовното работење на клиентот и понатамошен пренос на тие средства на сметка или на сметки во странство;
- Големи дознаки во странство кои се повторуваат, без да се наведе сметката на примачот;
- Необјаснети електронски преноси на средства, кои ги врши клиентот на или од сметката или надвор од сметката за редовно работење;
- Почести нарачки на патни чекови или банкарски чекови во странски валути или во други инструменти кои се претвараат во готовина, особено доколку тоа не е во согласност со редовното работење на клиентот;
- Приливи на средства или отварање на сметки од странски лица за кои банката има информации дека претставуваат политички изложени лица или лица поврзани со нив, особено доколку доаѓаат од подрачја познати по производство, преработка или препродавање на дроги;
- Невообичаени трансакции со коресподентски банки, особено ако трансакциите не кореспондираат на големината на банката.

7. Перење пари со вклучување на вработените во банките

- Необјасниви промени во однесувањето на вработените (на пр.: расипнички начин на живеење, неискористување на годишен одмор, поврзување на личните со деловните односи помеѓу вработените и клиентите);
- Избегнуваат да даваат информации за клиентите или трансакциите кај кои постојат причини за сомневање за перење на пари, иако на банкарскиот работник му се познати фактите кои укажуваат на сомнителна трансакција;
- Намерно кршење на интерните упатства, постапки и прописи за спречување на перењето пари од страна на вработените во банките;
- Вработениот ја избегнува обврската за пријавување на клиенти до ДСПП кога постои сомневање за перење пари или неправилно и/или неточно ги пополнува извештаите кои се доставуваат до ДСПП.

8. Перење пари преку кредитно работење на банката

- Клиентите неочекувано ги отплатуваат проблематичните позајмици со средства од непознат извор, без да даде објаснување за изворот на средствата;
- Барања за позајмица врз основа на средства во банките или трети страни, при што изворот на средствата не е познат или тие средства не се во согласност со финансиската состојба на клиентот;
- Несоодветно користење на кредитот, односно кредитот се користи за цели кои се различни од намената за која бил одобрен;
- Барања за одобрување на кредити преку ноќ;
- Плаќањата по кредитот ги врши друго лице, не кредитокорисникот, без да постои видлива и реална поврзаност меѓу овие две лица;
- Кредити обезбедени со гаранции или друг вид на обезбедување од подрачја кои се познати по производство, преработка и препродавање на дроги;
- Кредити обезбедени со готовина, при што клиентот не ги почитува договорените рокови за отплата на кредитот .

Забелешки:

***организација** - заедница на луѓе со одредени заеднички цели, која е основана и регистрирана според прописите (на пр.:трговско друштво, јавно претпријатие,, владина институција, политичка организација, граѓанско правно лице).

****значителни средства** - износ на средства, кој со оглед дејноста на клиентот или финансиската состојба на клиентот, е значителен. Слично важи и за изразите " необично голем депозит на готовина " или голем износ ", во корелација со дејноста на клиентот или со неговата финансиска состојба. Како лимит за проверка се смета висината на средства, кои ја

достигнуваат вредноста, за која со Законот за спречување перење пари е задолжителна идентификација на странката (10.000 ЕВРА) .

***** подрачја, кои се познати по производство, преработка или препродавање на дроги.**

Се работи за државите на Средниот и Далечниот Исток, кои се познати по хероинот: Турција, Авганистан, Пакистан и државите од Златниот триаголник (Мјанмар, Лаос и Тајланд); државите од Јужна Америка познати по кокаинот: Перу, Колумбија и соседните држави; државите од Средниот и далечниот Исток, Северна и Централна Африка како и Средна Америка ,познати по индискиот коноп: Турција, Либан, Авганистан, Пакистан, Мароко, Тунис, Нигерија и соседните држави, Мексико и соседните држави, како и државите кои се наоѓаат на листата на некоопретативни земји на ФАТФ и Европската Унија.